

LEVANTUL

Mircea Cărtărescu s-a născut pe 1 iunie 1956, în București. A absolvit Facultatea de Limba și Literatura Română a Universității din București în 1980. În prezent este conferențiar dr. în cadrul Facultății de Litere a Universității din București. Este poet, prozator, eseist, critic literar și publicist.

A publicat următoarele volume: *Faruri, vitrine, fotografii*, poeme, Cartea Românească, București, 1980; *Poeme de amor*, Cartea Românească, București, 1982; *Totul*, poeme, Cartea Românească, București, 1984; *Visul* (în edițiile următoare *Nostalgia*), povestiri, Cartea Românească, București, 1989; *Humanitas*, București, 1993; *Levantul*, poem epic, Cartea Românească, București, 1990; *Humanitas*, București, 1998; *Visul chimeric*, studiu critic, Litera, București, 1991; *Travesti*, roman, Humanitas, București, 1994 (roman grafic în limba franceză, Editions L'Association, Paris, 2007, ulterior și în versiune românească, Humanitas, București, 2011); *Dragostea*, poeme, Humanitas, București, 1994; *Orbitor. Aripa stângă*, roman, Humanitas, București, 1996; *Dublu CD*, poeme, Humanitas, București, 1998; *Postmodernismul românesc*, studiu critic, Humanitas, București, 1999; *Jurnal I*, Humanitas, București, 2001; *Orbitor. Corpul*, roman, Humanitas, București, 2002; *Enciclopedia zmeilor*, carte pentru copii, Humanitas, București, 2002; *Pururi tânăr, înfășurat în pixeli*, publicistică, Humanitas, București, 2003; *Parfumul aspru al ficțiunii*, audiobook, Humanitas, București, 2003; *Plurivers* vol. I și II, poeme, Humanitas, București, 2003; *Cincizeci de sonete*, poeme, Brumar, Timișoara, 2003; *De ce iubim femeile*, povestiri și audiobook, Humanitas, București, 2004; *Baroane!*, Humanitas, București, 2005; *Jurnal II*, Humanitas, București, 2005; *Orbitor. Aripa dreaptă*, roman, Humanitas, București, 2007; *Dublu album*, Humanitas, București, 2009; *Nimic*, poeme, Humanitas, București, 2010; *Frumoasele străine*, povestiri, Humanitas, București, 2010; *Zen. Jurnal 2004–2010*, Humanitas, București, 2011. Volume de versuri de Mircea Cărtărescu au mai fost publicate în Irlanda, Statele Unite, Italia, Germania și Suedia. Opera sa e tradusă în 16 limbi.

Cărțile sale au fost premiate de Academia Română, Uniunea Scriitorilor din România și din Republica Moldova, Ministerul Culturii, ASPRO, Asociația Scriitorilor din București, Asociația Editorilor din România. Au fost nominalizate în Franța pentru premiile Médicis, Le meilleur livre étranger, Prix Union Latine. Romanul *Nostalgia* a primit în 2005 Premiul literar „Giuseppe Acerbi”, Castel Goffredo, Italia. Autorul a primit Premiul internațional Vilenica 2011 în Slovenia.

Mircea Cărtărescu

Levantul

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coperta: Dan Stanciu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Georgiana Becheru
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Monitorul Oficial R.A.

© HUMANITAS, 1998, 2012

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CĂRTĂRESCU, MIRCEA

Levantul / Mircea Cărtărescu. – București:

Humanitas, 2012

ISBN 978-973-50-3562-4

821.135.1-1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 021 311 23 30 / 0372 189 509

CÂNTUL ÎNTÂI

*O, Levant, Levant ferice! ♦ A ta soră, Zenaida ♦ Se vărsa umbrirea serii ♦
Când plânge filomela ♦ Iată sara se-ndesește ♦ E Iaurta chiorul, spaima
apelor dân jur de Zant ♦ Ești ingles? ♦ Oj, Zotalis, biet Zotalis! ♦ Țaruki i
paluki ♦ El vedea un nor de sânge ♦ Manoile, cum te plâng!*

Floare-a lumilor, val verde cu lucori de petre rare,
Mări pe care vase d-aur port piper și scorțișoare,
Părând piețteni trecuți molcom printr-un păr împarfumat,
Strop de rouă-n care ceriul e cu nouri mestecat,
O, Levant, în cari zefirul umfle-ai sei obraji de zeu,
Cu simțiri aprinse umpli neguros sufletul meu!
O, Levant, Levant ferice, cum nu simți a mea turbare,
Cum nu vede al tău ochiu cu văpăi de chihlimbare
Noaptea turbure din peptu-mi, zbuciumul ce am în sân,
De când sunt deștept pe lume, de când știu că sunt român!
Cum n-am ochii mii, ca Argus, ca cu mii de lăcrimioare
Să jelesc ticăloșita a poporului meu stare,
Preste care lupi și pardoși s-au făcut stăpâni deplin
Zgâriind cu gheare lunge al Valahiei drag sân!“

Astfel cugeta un june pe-un caic ce zbura iute
De la Corfu pân-la Zante peste apele hirsute
Ce spârgeau în vălurele soarele ce sta să cază
Prin văpăi de foc și miniu, prin lucire de turcoază.
Tânărule, a ta față îmi apare străvezie,
Gemetul ce scoți e oare de amor sau de mânie,
Mâna cu inele grele și cu petre răsucite
Pe jungher sau pe șold fraged va voi să se invite?
Ah, pe junghiu! Și degrabă, căci tiranii încă râde
Conjurați de arvaniții cu a lor turbane hâde,
Încă mai jupoi țeranii, încă junele le smulge
Din a mumelor lor brațe, încă țara o mai mulge!
Tu te duci la Zante, unde în barcaz, la felinari
Te așteaptă a ta soră cu treizeci de palicari.
A ta soră! Zenaida! Cine-o vede se uimește,
Cine buzele de rujă, cine ochii i-i zărește
I se pare cum că Hero vie s-au împelițat
Să-l aștepte iar pe Leandros lângă-al mărilor palat.
Greaca are drăgănele, și parfum, și-nțelepciune
Ce primit-a de la grații, musulmana ca de prune
Are ochii ce prin deasa feregea abia-i prevezi;
Frânca are dinți de boabe de sîdef și ochii verzi;
O chirghiză face-n piață mahmudele zece mii,
Vai, nebun ar fi acela ce pe ea ar târgui,
Că i-ar soarbe sărutarea peste perne de șiraz
De-ar rămâne fără suflu, făr' bujorii din obraz;
Machedoana, nu am coarde l-a mea arfă îndestule
Să îi cânt zulufii negri, sânurile nesătule
Și sprâncenele-mbinate, parcă-i arcul lui Amor:
E trufașă dar e dulce și-are ciucuri la botfor;
Neagră este egiptianca, ca o noapte de iubire,
Se topește în desmierduri, gungurește în delire,

Arde și se-ncolăcește ca o viță pe arac
Pe un boi de june mândru; talianca e un drac
Ce te-nșală și te vinde și se uită numa-n punge
Și ibovnicul își pune la răscruci de te împunge;
Sârba cea cu salbe multe peste peptul ca de crin
E sfioasă ca și ciuta, după ea cu toți suspin.
Nimărui ea nu-i dă floarea junii sale feciorii
Și se face maică blândă într-un schit de pe pustii;
Multe flori sunt, dar puține rod în lume au să poarte,
Multe mărgăritărele sus pe ceriu ard departe,
Multe sunt femei cu ochii neguratici și codați:
Dar nici una nu-i mai dulce ca rumânca din Carpați.
Pletele prea lung-e curge ca o apă volutoasă
Pân' la gleznelor ivite sub șalvarii de mătasă,
Pân' la imineii d-aur și cu vârfuri răsucite,
Fața-i este alabastru, pleoapele-i sunt înnegrite
Cu kohl scump de Chios, pleoape ca ghiocii zuvelcați;
Gene grele și-ncurcate, pași mărunți și cletinați.
Inima-i se duce-n taină dup-al țării beizade,
Calimachi, suflet putred, dar frumos ca viața e,
Fiul cânelui ce țara o mânca și-o bea la masă
Și curvarul mahalalei ce din răotăți nu iasă.
El e ghimpele ce-n sânul Zenaidei, rotunzior
Își făcu sălaș ca furii.

Dar, efendi narator,
Cam grăbiși cu diegesis și te luă gura-nainte.
Să purcedem dar din locul ce-l lăsarăm, fără minte,
Să ne înturnăm la junul Manoil, ce lângă cârmă
Valul verde, orizonul cu privirea el le scârmă.

Se vărsa umbrirea serii în arhipelag, și mii
Cornulețe scot din valuri insulele fumurii.

Pe rotunda de lemn cărmă vezi un mugure că crește
Și o coadă cu ghimpi palizi din obadă să ivește,
Și în vârvu-i se desface un boboc ca de rubin:
Este trandafilul serii din cuprinsul levantin.
El desfoaie foi de purpur peste ceriul de rază,
El umbrește cu văpaia-i apa care schinteiază,
El pogoară-n suflet focul dorului nemărginit:
Dor de ducă, dor de arme, dor de mări, dor de iubit.
Gul arzând în alizee și picându-i focu-n golfuri,
Desfoindu-se pe insuli și pe case și pe corturi
Zugrăvând cu aur boturi de caice pe cleștar,
Punând sânge pe tăișe, iar pe sâni enibahar,
Gul vestind cu spuza-i țara împăratului biulbiul:
Noaptea cea cu berlianturi, de la Roma la Mosul.
Manoil intră-n cămară și luă peana despăcată,
O vârî în călămară ca în inem-o săgeată
Și cu rumena cerneală ca un sânge scris: „Odă
La Valahia săracă, jăcuită de Lup-vodă.“
Șterse; scris: „Eleghie la mormântii din străbuni,
Pentru ca să se vădească jalea tristei națiuni“:

„Când plânge filomena în crâng de rosmarine
Și gârle se-ncrețesc,
Insecta chiar când cântă sub razele divine
Ce spre apus grăbesc,
Eu perna ud cu lacrimi, că-mi vine-n amintire
A patriei nevoi,
Și-o mare fulgeroasă îmi crește în simțire
Umblată de strigoi!

Străinule ce îmbli pentru a ta plăcere
Pe apă sau pe jos,

Găsit-ai vreodată mai mare mângâiere
Și un mai mult folos
Decât în câmpul verde smălțat cu floricele,
Al țerii mele plai,
Decât în portul dulce cu ii și testemele
Al junelor bălai?

Ai zice că din raiu Valahia e ruptă
Dar vai cât te înșeli!
Că astăzi sânu-i fraged de ciocoime-i suptă
Și-i plină de mișeli!
Ce-ai fost odat, o, țeară, și ce-ai ajuns acuma
Supt talpa din Fanar,
Că-ți tremur copilașii și crud răcnește muma
Și grecii n-au habar.

Pe dalbele mormânturi eroilor din vreme
Acum sunt buruieni,
Subt ele Michai Bravu și Mircea-vodă geme
Ca noi subt agareni,
Vai, steaua ni-i apusă, vai, angelul ne moare
Și pala-a ruginit,
Vai, grecii ne mănâncă acuma din sudoare
Bacalul ciocoit!

Te scoală, Brâncovene, nu mai dormi, rumâne,
Aminte să-ți aduci
De Caton și de Brutu cu acvilele-n mâne,
De mării Romii duci,
Că acvila în corbu ce cruce-n gură poartă
Cu vremea s-a schimbat
Și în rumân romanul mutat au fost de soartă
Și e viteaz bărbat!

Sus, nație robită, femeie lăcrămoasă,
Mormânții se deschid
Și ies fantome nobili dânu umbra fumegoasă,
Ce secolii desfid.
Sus, sus cătați la dafini și la neatârname
Și ca cumpliți paradóși
Mâncăți în colții aprigi și zgâriați în ghiare
Tiranii scrofuloși!

Stăpâne, care-n ceriu aburci pe tron de raze,
Pe scaun de argint,
Mai dă-mi atâta viață să văz ca în extaze
Balaurul perind,
Să văz un popol mândru în țara mea ferică
Și ochiu-apoi să-nchid,
Și duhu meu va râde precum o pitulice
De dracul apatrid!“

Iată sara se-ndesește și acopere Elada
Iată stele-n mii de colțuri, galbene ca limonada
Cum își varsă cupa-n marea de mercuriu și de vis.
Semilune moi de aur scaldă valuri de lapis.
Luna ca un corn de tablă a plecat de pe moschee
Și pe valuri se lățește ca o pleoapă pe cornee,
Ca o geană de cadână pe-un obraz de isihast.
Semiluna lunii crapă-n cioburi reci pe golful vast.
Iese dulful de culege praf de aur de pe boltă,
Pe catarturi de barcaze grunji de aur se desvoltă
Și-ale pânzelor burdufuri s-umplu-n cer de icosari.
Marea linsă e ca sticla, ceru-i de mărgăritari.
Mai ca ziua luminează negura de praf de stele,
Dă din ghimpe scorpionul, cloșca face temenele,

SUMAR

CÂNTUL ÎNTĂI / 5

O, Levant, Levant ferice! A ta soră, Zenaida. Se vărsa umbrirea serii. Când plânge filomela. Iată sara se-ndesește. E Iaurta chiorul, spaima apelor din jur de Zant. Ești ingles? Of, Zotalis, biet Zotalis! Țaruki i paluki. El vedea un nor de sânge. Manoile, cum te plâng!

CÂNTUL AL DOILEA / 16

Borges, ce-i mai zic și Înger. E un colț de stâncă șuie. Un cap d'operă de cină. Păsărică obidită. De sorbești tabac ești rege. Manoile, spune mie d-unde neamul tău se trage. Floare, floricea. Manoil jungherul scoase. Bravilor, pestriț și felurit e pământul. O, patrie, știu că lumile-s praf. Trei călugări în sutane

CÂNTUL AL TREILEA / 31

Știu că e zădărnice. Zante, dulce plăsmuire. Scrisoare de la Iancu Aricescu. Lupul și alte lighioane. O beșică mare cât copola de la cășile lui Vodă. Am rămas singură în pavilionul de vest. Diable! Mais c'est trop! Somn, tu domn al neființii

CÂNTUL AL PATRULEA / 44

Toți suntem melodramatici. Languedoc Brillant, zuavul. Liubov, liubov. Jos, ce lux! Nici Monte-Cristo. În loc de chipu-i, el văzu o beizadea. Și-oi spune de Madelaine. Lângă un catart întinde moșul Ghiorghii un taroc

CÂNTUL AL CINCILEA / 61

Manoil găsi safirul. Hai, că am ajuns la Hosna. Ce v-am zis? E Dumnezeu. Dihăni noi, ciudoase, să iviră pe o rână. Au n-ați auzit de Zoe? Vive le son du canon. E om ce suie-n aer, atârnat de trei elici. Aur! Aur! Omul duh e, sete pură. Veac al nouășpe, te laud! Da nu-ți pasă de orfanii ce muncește la patron? Da, vreau artă cu tendinți! Mudromu i cestitomu. Elvira, mai ții minte? Brav Iaurta. Cea școală 4r. Ostrovul Hosna curse ca o sticlă ce-i topită

CÂNTUL AL ȘASELEA / 79

Să făcea că-s într-o urbe. E arhipelagul tainic. Știe că bărbații miaun ca cotoii în căldure. Te-ntrebi de ce mi-i părul smult? Stop imagine! Sub ferești trei muzicanți. Politichie naltă. Oh, va fi ca-n raiu! Însă cine va cârmi? Ficatul lui Lumumba. HELLESPONT. Ercul cu caninii goi. Este insula întâia, ce în formă e de H. Spun elinii cum că Eco. Pân pădurile sâlhue. Dâ n râpa arsă. Se-nfoaie flori dă mână pe cărarea-ntortochiată. O fee goală pușcă

CÂNTUL AL ȘAPTELEA / 95

Microcosm și macrocosmos. Este omul o jivină sau e zeilor asemeni? Dară sufer și stejarii. Oasele încep a crește. Gol era ca o statuă. HALUCINARIA. Cetate dăltuită în porfir. Ci passă, Manuele. Spune-mi ce e poezia. Un fantastic mehanism. De ce din umbră-mi ai fugit? De ce nu-s singur și nefericit? Numit ținut, grup simplu, falsă landă. E seară și ninge-ndesat. M-am retras într-o peșteră. Deodată mi s-a făcut moarte. Floare-a lumilor, val verde

CÂNTUL AL OPTULEA / 116

Estimp grelele barcaze. O, listopirați. Turcii crunți cu iatagane. Toți cu aripe
dă înger. Padișah a șapte neamuri, sunt un hoge, Nastratin. Mânia strică
omenia. Măgariul și negustorul. Sunt țigani! Aide-n șatră, împărate. Cortul
lui vătaf e mare. Oh, copile, ești Zotalis! Spovedanie să-ți fac. Dado, află
că spre știință m-aplecăi. Vis avut-am. Acolo cășile-s dă friptură. Află, preaiubit
Zotalis, că trăim numai o dată. Ție mă alătur. Uf, s-a dus și cântul ista

CÂNTUL AL NOUĂLEA / 137

Braga bun! Susan! Șerbeturi! Când dâ nouri o beșică. Decupă dâ epopee
bucățica cu balonul. La arătarea de mirare. Manoile, cuget nobil. Dar ce
dracu faci? Dă-mi drumul. EU, MIRCEA CĂRTĂRESCU. Împregiur pirații
sforăi. Miliardele dă stele. Cobor treptele cernite ale scării înghețate. Cu
prapuri, cu cădelniți, cu-elohimi. Te-am căutat peste tot. Nu-n Talmud și
nu-n descântec

CÂNTUL AL ZECELEA / 154

Fantasia, fantasia... Și intrarăm iar în Giurgiu. Babă știrbă cu zâmbiri. Grea
beserică spăimoasă. Musă! ce odat pretins-ai. Un metamorfos. Totul este
scriitură. Mormoloc eșit dâ spaima dă codană ce-a visat. E Hermina.
Doamne, unde-i omul nobil. O saca. Scrisoare cu pecete. Soare mândru
să înalță p-a Valahiei ogoare. Dar e inima tenebră. Auctore, ce-o să fie cu
acești preabuni ipochimi? Mai închei aci un tiv

CÂNTUL AL UNSPREZECELEA / 170

În palatele aprinse. Ar fi cu cale ca să aruncăm zapise. Nu, eu alta aș scornire.
Este planul meu dâ toate ăl mai bun și cilibiu. E sara naltă și e Bărăganu-
ntins. Un smău. Totuși noi suntem acilea-n Orient. Bucuresciul stă răsfrânt.
În capul mesei large șade Vodă. E la nave va. O tâmplare minunată. Evoé!

Ce biruință! Mais... d-acuma vine greul. Bolți dă cărămizi antice! Trii sunt lacăte. Însă toți sunt ca de abur. Nu, prietine, nu-i vrajă. Zgomot mare, pneuri, frâne. Eu aş pune pă Manoli. Trei podghiazuri deşuchiate. S-au revizuit puterea. Milițian cu walkie-talkie. Fiorituri, înluminiuri

CÂNTUL AL DOISPREZECELEA / 197

O, Levant, Levant feroce. Filologos, cari deşutul cerci a pune pă dantea. E octombrie 30. În fantastic clarobscurul palierului de bloc. O sticlă de Jidvei. Cristişor. Auctore, ții tu minte. Ce să facă învățatul. Bila dă cleştar plesneşte. Gene în gene stați și buze-n buze. Însuți, cetitore, kaghemusha. Pentru sfânta Libertate. ADIO! LEVANTUL

ANEXĂ / 211

CÂNTUL AL UNSPREZECELEA / 213

(variantă)

